

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ศึกษาความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพด ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในด้าน เงื่อนไขข้อตกลงในการผลิตและการรับซื้อคืน เงื่อนไขในการลงทุนการผลิตวิธีการส่งเสริม รูปแบบการส่งเสริม และประเภทการส่งเสริม ความเป็นประโยชน์ของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมและการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมและการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมในฤดูการผลิตปี 2549/2550 ของบริษัทเอกชนที่ทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมและเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มและเป็นเกษตรกรจาก อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอฟากนครชัย อำเภอคลองขลุง และอำเภอลานกระบือ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนั้นทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย คำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane, 1973: 725-727 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างละ 200 ราย แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากร้อยละ 65 ของประชากรแต่ละอำเภอ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ (pre – test) กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย และนำมาวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีของครอนบาค - อัลฟา (Cronbach's alpha) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.9721 ในประเด็นข้อตกลงและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม และปรับปรุงแก้ไขก่อนจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคม เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 48.97 ปี ส่วนใหญ่สมรส จบการศึกษาประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.45 คน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกโครงการเฉลี่ย 6.07 ปี มีประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเฉลี่ย 7.15 ปี

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 45.25 ปี ส่วนใหญ่สมรส จบการศึกษาประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.53 คน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกโครงการเฉลี่ย 4.53 ปี มีประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเฉลี่ย 14.29 ปี

1.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสม มีขนาดพื้นที่ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 10.18 ไร่ เป็นพื้นที่ไร่ของตนเองเฉลี่ย 7.86 ไร่ เป็นพื้นที่ไร่เช่าของผู้อื่น 2.33 ไร่ ค่าเช่าพื้นที่ผลิตเฉลี่ย 269.61 บาท จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 14.84 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.95 คน เป็นแรงงานจ้างเฉลี่ย 12.89 คน แหล่งเงินทุนในการผลิตข้าวโพดส่วนใหญ่ใช้เงินเชื่อจากบริษัทหรือเงินกู้ยืมจากระบบ เงินทุนส่วนตัว กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ธ.ก.ส. มีเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วย รถไถ เครื่องปลูก เครื่องใส่ปุ๋ย เครื่องพ่นสารเคมี และเครื่องทำร่น สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องจักรเครื่องมือเป็นของตนเอง หรือมีไม่ครบ ก็จะใช้วิธีจ้างเกษตรกรรายอื่นที่ทำงานของตนเองเสร็จแล้วให้เข้ามาดำเนินการให้ ผลผลิตที่ได้ทั้งหมดเฉลี่ย 6,671.56 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 8.26 บาท/กิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเฉลี่ย 52,743.67 บาท

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีขนาดพื้นที่ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 21.57 ไร่ เป็นพื้นที่ไร่ของตนเองเฉลี่ย 17.23 ไร่ เป็นพื้นที่ไร่เช่าของผู้อื่น 4.22 ไร่ ค่าเช่าพื้นที่ผลิตเฉลี่ย 355 บาท จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 15.60 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.85 คน เป็นแรงงานจ้างเฉลี่ย 12.81 คน แหล่งเงินทุนในการผลิตข้าวโพดส่วนใหญ่ใช้เงินเชื่อจากบริษัทหรือเงินกู้ยืมจากระบบ เงินทุนส่วนตัว กู้จาก ธ.ก.ส. มีเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วย รถไถ เครื่องปลูก เครื่องใส่ปุ๋ย เครื่องพ่นสารเคมี และเครื่องทำ

รุ่น สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องจักรเครื่องมือเป็นของตนเอง หรือมีไม่ครบ ก็จะใช้วิธีจ้าง เกษตรกรรายอื่นที่ทำงานของตนเองเสร็จแล้วให้เข้ามาดำเนินการให้ ผลผลิตที่ได้ทั้งหมดเฉลี่ย 16,739 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 6.11 บาท/กิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเฉลี่ย 103,476 บาท

1.3.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพด จากคำถามความรู้พื้นฐาน ทั้ง 16 ประเด็น พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดถูกผสมตอบถูกมากที่สุดหรือมีความรู้ในเรื่องนั้นมาก คือ การใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 รองพื้นอัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่ หลังปลูก 25-30 วันและการถอดดอกคือ การดึงช่อดอกเกสรตัวผู้ของต้นข้าวโพดในแถวตัวเมียออก(ตอบถูกร้อยละ 90 เท่ากัน) จำนวนตอบถูก น้อยที่สุดคือ ควรมีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงทุก 15 วัน (ตอบถูกร้อยละ 41.5)

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องมาก ได้แก่ การดึงช่อดอกเกสรตัวผู้ของต้นข้าวโพดในแถวตัวเมียออก (ตอบถูกร้อยละ 90) และจำนวน ตอบถูกน้อยที่สุดคือ ควรมีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงทุก 15 วัน (ตอบถูกร้อยละ 41.5)

1.3.4 เจาะใจด้านข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด เกษตรกรผลิตข้าวโพด ถูกผสมเห็นด้วยในภาพรวมกับข้อตกลงและเงื่อนไขการครั้งนี้ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียด ของความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้คือ เห็นด้วยมากในด้านการรับซื้อ เห็นด้วยปานกลางด้าน การปลูก ด้านการดูแลรักษา ด้านการเก็บเกี่ยว

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยในภาพรวมกับข้อตกลงและ เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดของความคิดเห็นใน ประเด็นต่างๆ ดังนี้คือ เห็นด้วยมากในด้านการรับซื้อคืนและด้านการเก็บเกี่ยว เห็นด้วยปานกลาง ด้านการดูแลรักษา และด้านการปลูก

1.3.5 เจาะใจด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/50 เปรียบเทียบกับปีการผลิต 2548/49 เกษตรกรผลิตข้าวโพดถูกผสมเห็นด้วยในภาพรวมกับเงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/50 มากกว่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิต 2548/49 โดยมีรายละเอียดของความคิดเห็นใน ประเด็นต่างๆ ดังนี้คือ ลงทุนมากกว่าเดิมด้านค่าเตรียมดิน ค่าแรงงานการปลูก ค่าปุ๋ยเคมี ค่า สารเคมีและสารกำจัดวัชพืช ค่าเช่าพื้นที่การผลิต ต้นทุนสุทธิต่อไร่ และกำไรสุทธิต่อไร่ลงทุนเท่า เดิมด้านค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงานหว่านปุ๋ย ค่ากำจัดพันธุ์ปน ค่าถอดดอก ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยในภาพรวมลงทุนมากกว่าเดิม ด้านค่าแรงงานการปลูก ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมีและสารกำจัดวัชพืช ค่าขนส่ง ค่าเช่าพื้นที่การผลิต

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ต้นทุนสุทธิต่อไร่ และกำไรสุทธิต่อไร่ ลงทุนเท่าเดิมด้านค่าเมล็ดพันธุ์
ค่าแรงงานหว่านบ่ม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าถอดดอก ค่าเก็บเกี่ยว

1.3.6 วิธีการส่งเสริม

เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยกับภาพรวมวิธีการส่งเสริมในระดับ
เหมาะสมมาก โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เหมาะสมมากในการส่งเสริม
แบบกลุ่ม การส่งเสริมมวลชน และเหมาะสมปานกลางในการส่งเสริมรายบุคคล

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยในภาพรวมวิธีการส่งเสริมในระดับ
เหมาะสมมาก โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เหมาะสมมากในประเด็นการ
ส่งเสริมแบบมวลชน และการส่งเสริมแบบกลุ่ม เหมาะสมปานกลาง คือ การส่งเสริมรายบุคคล

1.3.7 รูปแบบการส่งเสริม

เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยกับภาพรวมรูปแบบการส่งเสริมใน
ระดับเหมาะสมปานกลาง โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เหมาะสมมากในการ
ใช้รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเป็นหลัก และการส่งเสริมโดยใช้สื่อเป็นคำพูด เหมาะสมปาน
กลางคือ การส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทภาพและเสียง การส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์
และการส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทกิจกรรม

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยในภาพรวมรูปแบบการ
ส่งเสริมในระดับเหมาะสมมาก โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เหมาะสม
มากในการใช้รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเป็นหลัก การส่งเสริมโดยใช้สื่อเป็นคำพูด การ
ส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทกิจกรรม และการส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เหมาะสมปาน
กลางคือ การส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทภาพและเสียง

1.3.8 ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยกับภาพรวมของความเป็นประโยชน์
ของข้าวโพดลูกผสมในระดับเป็นประโยชน์มาก โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นมากในประเด็น
ต่างๆ ดังนี้ เป็นประโยชน์มากทำให้สมาชิกมีมาตรฐานการดำรงชีวิตดีขึ้น ทำให้สมาชิกมีแหล่งรับ
ซื้อผลผลิตที่แน่นอน ทำให้สมาชิกมีการวางแผนการจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทำให้มี
หลักประกันอาชีพมีความมั่นคง ทำให้สมาชิกมีเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น ทำให้
สมาชิกได้รับปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิกอยู่ในระเบียบ
วินัยมากขึ้น และ ทำให้สมาชิกใช้เงินสดในการลงทุนเพาะปลูกลดลงเนื่องจากบริษัทฯ ให้สินเชื่อ
บางส่วน เป็นประโยชน์ปานกลางคือ ทำให้มีความเสี่ยงในการลงทุนลดลง

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยกับภาพรวมของความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในระดับเป็นประโยชน์มาก โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นมากในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เป็นประโยชน์มากทำให้สมาชิกได้รับปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ทำให้สมาชิกมีมาตรฐานการดำรงชีวิตดีขึ้น ทำให้สมาชิกมีการวางแผนการจัดการผลิตอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทำให้สมาชิกอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น ให้สมาชิกมีแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน ทำให้มีหลักประกันอาชีพมีความมั่นคง ทำให้สมาชิกมีเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิกใช้เงินสดในการลงทุนเพาะปลูกลดลงเนื่องจากบริษัทฯ ให้สินเชื่อบางส่วน และทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นประโยชน์ปานกลางคือ ทำให้มีความเสี่ยงในการลงทุนลดลง

1.3.9 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดลูกผสมและการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมมีปัญหาอุปสรรคหลักๆ ดังนี้ ด้านเงื่อนไขและข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพด เงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิต ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ วิธีการส่งเสริมแบบที่มีความเหมาะสมกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด รูปแบบการส่งเสริมแบบที่มีความเหมาะสมกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปัญหาอุปสรรคหลักๆ ดังนี้ ด้านเงื่อนไขและข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพด รูปแบบการส่งเสริมแบบที่มีความเหมาะสมกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ วิธีการส่งเสริมแบบที่มีความเหมาะสมกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิต

ข้อเสนอแนะเกษตรกรเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาหลักๆ ได้แก่ ต้นทุนการผลิต ราคาการรับซื้อผลผลิตคืน การจ่ายค่าตอบแทน ฤดูกาลปลูก เทคโนโลยีด้านการผลิตและเก็บเกี่ยว การกำหนดราคาซื้อ ภาระหนี้สิน ภัยธรรมชาติ รูปแบบการส่งเสริมและวิธีการส่งเสริม และการปรับตัวของเกษตรกร

1.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในภาพรวมของเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นต่อเงื่อนไขด้านข้อตกลง เงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/2550 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548/2549 วิธีการส่งเสริม รูปแบบการส่งเสริม และ ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เงื่อนไขด้านข้อตกลง ได้แก่ ด้านการเก็บเกี่ยว ด้านการรับซื้อคืน และการส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการส่งเสริมโดยใช้สื่อเป็นคำพูด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนประเด็นด้านอื่นๆ ได้แก่ เจื่อนใจด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/2550 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548/2549 วิธีการส่งเสริม รูปแบบการส่งเสริม และ ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา การส่งเสริมรายบุคคล การส่งเสริมแบบกลุ่ม การส่งเสริมมวลชน การส่งเสริมโดยใช้สื่อ หรือผ่านสื่อเป็นหลัก และรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเป็นหลัก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

2.1.1 สภาพทางสังคม พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาประถมศึกษา สถานภาพสมรส อายุเฉลี่ย 45-48 ปี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.5 คน ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกโครงการเฉลี่ย 4-6 ปี ประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเฉลี่ย 7-14 ปี สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ อินยาพงษ์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อายุเฉลี่ย 47.44 ปี และสอดคล้องกับ นิพัทธ์ รัตนอุบล (2546 : 17) ศึกษาเรื่องการควบคุมคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท 1 ฤดูฝนปี 2546 ของเกษตรกรแปลงขยายพันธุ์ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 22 จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 45.5 ปี และมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีขนาดพื้นที่ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 21.57 ไร่ มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 15.60 คน เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสม มีขนาดพื้นที่ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 10.18 ไร่ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 14.84 คน ไม่สอดคล้องกับณรงค์ศักดิ์ อินยาพงษ์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 8.38 ไร่ ใช้แรงงานในการผลิตและจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 44.97 คน

2) แหล่งเงินทุน พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนมากร้อยละ 100 ใช้สินเชื่อจากบริษัทหรือเงินกู้ธนาคาร กู้จาก(ธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตร) ธ.ก.ส. และมีเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วย รถไถ เครื่องปลูก เครื่องใส่ปุ๋ย สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ อินยาพงษ์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์ การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกษตรกรใช้เงินทุนเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3) เกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ทั้งหมดเฉลี่ย 16,739 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 6.11 บาท/กิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเฉลี่ย 103,476 บาท ซึ่งมากกว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมได้ทั้งหมดเฉลี่ย 6,671.56 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 8.26 บาท/กิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเฉลี่ย 52,743.67 บาท สอดคล้องกับ วีรยุทธ บรรพวัณนรักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวโพดลูกผสมในอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า ผลตอบแทนนั้นเกษตรกรมีความเห็นว่า ผลผลิตที่ได้จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมนั้นน้อยกว่าผลผลิตจากการผลิตข้าวโพดแป้งแต่ รายได้จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมนั้นใกล้เคียงกับรายได้จากการผลิตข้าวโพดแป้ง แต่ ไม่สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ อินยาพงษ์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่ารายได้ จากการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 45,098.65 บาท

2.2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพด จากคำถามความรู้พื้นฐาน ทั้ง 16 ประเด็น พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมตอบถูกมากที่สุดหรือมีความรู้ในเรื่องนั้นมาก คือ การใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 รองพื้นอัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่ หลังปลูก 25-30 วันและการถอดดอกคือการดึงช่อดอกเกสรตัวผู้ของต้นข้าวโพดในแถวตัวเมียออก(ตอบถูกร้อยละ 90 เท่ากัน) จำนวนตอบ ถูกน้อยที่สุดคือ ควรมีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงทุก 15 วัน (ตอบถูกร้อยละ 41.5)

สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องมาก ได้แก่ การดึงช่อดอกเกสรตัวผู้ของต้นข้าวโพดในแถวตัวเมียออก(ตอบถูกร้อยละ 90) และจำนวนตอบถูก น้อยที่สุดคือ ควรมีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงทุก 15 วัน (ตอบถูกร้อยละ 41.5)

2.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2.3.1 เจือปนด้านข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด พบว่าเกษตรกรที่ผลิต ข้าวโพดลูกผสมและเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่แล้วเห็นด้วยปานกลางกับเงื่อนไข ด้านข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด สอดคล้องกับ อนุก นุกุเต็ม (2540: 42-45) ได้ศึกษา การยอมรับของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมเดียว ปี 2540 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายให้พ่อค้าคนท้องถิ่นและระบุว่าพ่อค้ามีการวัดความชื้นก่อนกำหนด ราคาร้อยละ 43.08 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรผลิตได้เฉลี่ย 734 กิโลกรัมต่อไร่ และ

ผลผลิตสูงสุด 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ และยังคงคล้องกับ วิรุทธ บรรพพัฒนรักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมในอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากต่อข้อตกลงและเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร

2.3.2 เงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/2550 เปรียบเทียบกับปีการผลิต

2548/2549 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดลูกผสมและเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในเงื่อนไขด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/50 มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิต 2548/49 สอดคล้องกับ รังสฤษฎ์ วรรณวิริยวุฒิ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนและความเสี่ยงของข้าวโพดหวานภายใต้ระบบสัญญาข้อตกลง :กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2544/2545 พบว่า ต้นทุนรวมและผลตอบแทนสุทธิจากการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรที่มีสัญญาข้อตกลงสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่มีสัญญาข้อตกลง ไม่สอดคล้องกับ กชวรรณ โปธิมา (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสorghum การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2541 พบว่า ต้นทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพร้าว ที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสหกรณ์ และสมาชิกที่ไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสหกรณ์ ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลตอบแทนของสมาชิกทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน

2.3.3 วิธีการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยในวิธีการส่งเสริมระดับเหมาะสมมาก สอดคล้องกับ นุบผา มงคลศิลป์ (2524: 56) ศึกษาการใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ คือ เกษตรอำเภอและผู้ช่วยเกษตรอำเภอ ทั้ง 8 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 90 คน พบว่า ในการออกไปส่งเสริมให้แก่เกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอส่วนใหญ่จะใช้วิธีการส่งเสริมตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไป ประกอบกันโดยให้เหตุผลว่าจะช่วยกระตุ้นความสนใจของเกษตรกรได้ดีกว่าการใช้เพียงวิธีเดียว วิธีการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอใช้กันมากที่สุด คือ การบรรยาย ซึ่งใช้ร่วมกับการสาธิต รองลงมา คือ การไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่บ้านและไร่นา ในขณะที่เดียวกันก็ใช้วิธีสอนทักษะควบคู่ไปด้วย ซึ่งมีจำนวนเท่ากับการประชุมใช้ร่วมกับการจัดทำแปลงสาธิต

2.3.4 รูปแบบการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยกับภาพรวมรูปแบบการส่งเสริมในระดับเหมาะสมมาก ส่วนเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยในระดับเหมาะสมปานกลาง ใกล้เคียงกับ อัญญา ดวงปัญญา (2529 : 62) ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลใน 4 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อโครงการ

ปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 4 จังหวัด มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมต่อโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรในระดับดี และสอดคล้องกับ ปรีชา ดวงศิริ (2532 : 56) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรตำบล ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของฝ่าย วิชาการของสำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคตะวันตกของประเทศไทย พบว่า งานส่งเสริมและบริการ วิชาการเกษตร ซึ่งฝ่ายวิชาการได้ปฏิบัติกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล มากกว่าการถ่ายทอดความรู้แบบมวลชน ส่วนงานแผนงานและงานประเมินผลนั้น การฝึกอบรมราย ปักษ์และการประชุมรายปักษ์เป็นกิจกรรมที่ฝ่ายวิชาการปฏิบัติมากกว่าการปฏิบัติ

2.3.5 ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยกับภาพรวมของความเป็นประโยชน์ ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในระดับเป็นประโยชน์มาก สอดคล้องกับสมคิด ทักษิณวิสุทธ์ (2543 : 138) ประโยชน์ของการทำฟาร์มแบบมีสัญญา พบว่า เกษตรกรสามารถลด ความเสี่ยงด้านการตลาด จึงสามารถตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตซึ่งเทคโนโลยีบางอย่างมีความสัมพันธ์กับกิจกรรม อย่างอื่นในธุรกิจของฟาร์ม

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดลูกผสมและการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมเห็นด้วยกับปัญหามากที่สุด ด้านเงื่อนไข และข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด รองลงมาด้านความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการ ปลูกข้าวโพด ส่วนเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เห็นด้วยกับปัญหามากที่สุด ด้านเงื่อนไขและ ข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด รองลงมาด้านความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการ ปลูกข้าวโพด

2.5 ข้อเสนอแนะ ผลจากการวิจัยพบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพด เลี้ยงสัตว์เสนอข้อเสนอแนะ ในประเด็นหลักๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของเกษตรกรเอง เช่น การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มราคาการรับซื้อผลผลิตคืนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การ จ่ายค่าตอบแทนที่รวดเร็วตรงเวลา ฤดูกาลปลูกที่ชัดเจน จัดหาเทคโนโลยีด้านการผลิตและเก็บ เกี่ยว การกำหนดราคาซื้อที่เหมาะสม ภาระหนี้สิน ภัยธรรมชาติ และการลดความเสี่ยงจากรู ูปแบบการส่งเสริมและวิธีการส่งเสริม สอดคล้องกับวิรุทธ บรรพพัฒน์รักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมในอำเภอพัฒนา นิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้บริษัทกรุงเทพอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ พิจารณา ลดราคาเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการผลิตลง และเพิ่มราคาซื้อคืน

2.6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในด้านต่าง ดังนี้

2.6.1 เจื่อนใจด้านข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพด พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมกับเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นต่อเจื่อนใจด้านข้อตกลงในการผลิตและรับซื้อข้าวโพดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรทั้งสองกลุ่มต่างยึดผลประโยชน์ในการผลิตข้าวโพดของตนเองเป็นหลัก สอดคล้องกับ วิรุทธ บรรพพัฒน์รักษ์ (2546) กล่าวว่าเกษตรกรเห็นด้วยมากกับข้อตกลงและเจื่อนใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ที่ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสม ในด้านการเก็บเกี่ยว และการรับซื้อคืน เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะมีความเสี่ยงด้านตลาดมากกว่า สอดคล้องกับ เกรียงไกร กันธรรม (2546: บทคัดย่อ) การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของราคาและความเชื่อมโยงของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไทย กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตลาดทุกระดับมีลักษณะความเคลื่อนไหวตามฤดูกาล กล่าวคือราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะสูงขึ้นในช่วงเดือนธันวาคมถึงมิถุนายน และราคาจะต่ำลงในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงธันวาคม

2.6.2 เจื่อนใจด้านการลงทุนการผลิตปี 2549/2550 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548/2549 พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมมีความคิดเห็นต่อเจื่อนใจการลงทุนในไม่แตกต่างกัน แต่เกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นด้านการลงทุนในฤดูกาลผลิต 2549/2550 มากกว่าเดิม เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ไม่สอดคล้องกับ รังสฤษฎ์ วรรณวิริยวุฒิ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนและความเสี่ยงของข้าวโพดหวานภายใต้ระบบสัญญาข้อตกลง :กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2544/2545 พบว่า ต้นทุนรวมจากการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรที่มีสัญญาข้อตกลงสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่มีสัญญาข้อตกลง

2.6.3 วิธีการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมกับเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นต่อวิธีการส่งเสริมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรทั้งสองกลุ่มทราบถึงเป้าหมายของการส่งเสริมเป็นอย่างดี ซึ่งจะนำมาซึ่งระบบการผลิตที่มีคุณภาพและเป็นรูปแบบที่ชัดเจน เน้นให้เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนไปในแนวทางที่นักส่งเสริมกำหนดบทบาทไว้ โดยผ่านการวิจัยที่ถูกต้อง ก่อนลงสู่ไร่นาเกษตรกร วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความเห็นในระดับเหมาะสมมาก คือ การบรรยาย และการเยี่ยมชมเกษตรกรถึงบ้านหรือไร่นา สอดคล้องกับ บุปผา มงคลศิลป์ (2524: 56) ศึกษาการใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ พบว่า ในการออกไปส่งเสริมให้แก่เกษตรกร

นั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอส่วนใหญ่จะใช้วิธีการส่งเสริมตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไป ประกอบกันโดยให้เหตุผลว่าจะช่วยกระตุ้นความสนใจของเกษตรกรได้ดีกว่าการใช้เพียงวิธีเดียว วิธีการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอใช้กันมากที่สุด คือ การบรรยาย ซึ่งใช้ร่วมกับการสาธิต รองลงมา คือ การไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่บ้านและไร่นา ในขณะเดียวกันก็ใช้วิธีสอนทักษะควบคู่ไปด้วย ซึ่งมีจำนวนเท่ากับการประชุมใช้ร่วมกับการจัดทำแปลงสาธิต

2.6.4 รูปแบบการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมกับเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรทั้งสองกลุ่มทราบถึงเป้าหมายของรูปแบบการส่งเสริม โดยจะเป็นในรูปแบบของการนำเสนอ เพื่อให้มีความคล้อยตาม ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งรูปแบบการนำเสนอและผลที่ตามมา ซึ่งเกษตรกรได้รับผลประโยชน์โดยตรง โดยเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นเหมาะสมใน รูปแบบการส่งเสริมมากกว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสม การส่งเสริมโดยใช้สื่อเป็นคำพูด และการส่งเสริมโดยใช้สื่อประเภทกิจกรรม มีความแตกต่างกัน

2.6.5 ความเป็นประโยชน์ของข้าวโพดลูกผสมและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสมกับเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรทั้งสองกลุ่มที่เลือกผลิตข้าวโพดแต่ละชนิดนั้น มักจะตระหนักถึงความเหมาะสมของพื้นที่ตนเอง ตลอดจนผลตอบแทนของการผลิต ศักยภาพของการตอบสนองของพันธุ์ข้าวโพด ตลอดจนความสามารถในการจัดการของเกษตรกร และกระแสนิยมในการผลิตในขณะนั้น ตลอดจนการรับซื้อผลผลิตที่เป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกผลิตข้าวโพดลูกผสมหรือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร แต่เมื่อแยกรายด้าน พบว่าโดยเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความคิดเห็นเป็นประโยชน์มากกว่าเกษตรกรผลิตข้าวโพดลูกผสม เนื่องจากเกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทำเป็นอาชีพหลัก สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ อินยาพงษ์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกษตรกรมีอาชีพหลักในการปลูกข้าวโพด มีประสบการณ์ในการผลิตเฉลี่ย 23.38 ปี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปปรับใช้

3.1.1 ผู้บริหารโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ควรนำปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ ของเกษตรกรมาพิจารณาปรับใช้ตามประเด็นหลักๆ ดังนี้

- 1) เรื่องราคาสินค้าที่บริษัทฯ รับซื้อคืนที่เกษตรกรเห็นว่าราคาต่ำไป
- 2) เรื่องราคาปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรเห็นว่าราคาสูงเกินไป
- 3) ภัยธรรมชาติโดยเฉพาะฝนแล้ง พายุ อุทกภัย ทางบริษัทฯ มีศักยภาพที่จะประสานกับหน่วยงานของรัฐบาลและเกษตรกรร่วมมือกัน เพื่อจัดหาแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกพืช เช่น บ่อบาดาล, การขุดบ่อน้ำ, ฝายทดน้ำ เป็นต้น
- 4) ประเด็นอื่นๆ เช่น พื้นที่ปลูก ชนิดและปริมาณปัจจัยการผลิต วิธีปฏิบัติดูแลรักษา ขั้นตอนการรับซื้อ การขนส่ง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการรับเงินค่าสินค้า ก็สมควรที่จะนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขวิธีการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายเดียวกัน ทั้งของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และบริษัทฯ ผู้จัดทำโครงการฯ

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรนำประเด็นปัญหาของเกษตรกรมาศึกษา เช่น ราคารับซื้อคืนผลผลิต ราคาปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพของสายพันธุ์และการให้ผลผลิต การขนส่งผลผลิต การจ่ายผลตอบแทน โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบ และสามารถปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายบริษัท โดยเกษตรกรเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การปรับทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เสมอ

3.1.3 ปัญหาบางประเด็น ที่เกษตรกรยังขาดความเข้าใจหรือไม่แน่ใจ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ ควรต้องพยายามอธิบายด้วยหลักการและเหตุผลให้เกษตรกรยอมรับ สำหรับประเด็นปัญหาต่างๆ ที่พบประกอบด้วย

- 1) ประเด็นที่เกี่ยวกับการวิธีการผลิตข้าวโพด
- 2) ประเด็นที่เกี่ยวกับข้อตกลงและเงื่อนไข
- 3) ประเด็นอื่นๆ เช่น การหักหนี้สินเชื่อวัสดุการเกษตร การรับเงินค่าสินค้า การควบคุมปริมาณเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

3.1.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรร่วมมือกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิดในการประสานกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะการมีส่วนร่วมทางความคิด และการปฏิบัติซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการทำงาน

3.1.5 การส่งเสริมความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในโครงการฯ เช่น การจัดอบรมทางวิชาการในการผลิตข้าวโพดลูกผสมในทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการปลูก การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดวัชพืช โรค

และแมลงศัตรูข้าวโพด รวมไปถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เหล่านี้เป็นต้น

3.1.6 การพัฒนาตนเองของเกษตรกร

- 1) เกษตรกรควรพัฒนาการรับข่าวสารตลอดเวลาและทุกช่องทาง
- 2) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ลดต้นทุนได้
- 3) การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย
- 4) การพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตามกำหนด
- 5) วางแผนการขายสินค้าและผลิตสินค้าให้สอดคล้องกัน
- 6) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าโดยหาตลาดใหม่เสมอ
- 7) พัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร
- 8) จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
- 9) ขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

3.1.7 ยุทธศาสตร์

เกษตรกร องค์กรเอกชนที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไรและภาครัฐบาล ควรร่วมมือกันกำหนดยุทธศาสตร์ทางการเกษตรของประเทศที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพและเกษตรกรสามารถนำไปใช้ในแต่ละท้องถิ่นได้และเกิดผลชัดเจน ดังนี้

- 1) นโยบายการตลาดนำการผลิต
- 2) กำหนดมาตรการภาษีเพื่อจูงใจในการทำเกษตรกรรม
- 3) กำหนดกฎหมายเพื่อปกป้องเกษตรกร
- 4) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรและมีสวัสดิการ
- 5) กำหนดตลาดการซื้อขายผลผลิตล่วงหน้า
- 6) กำหนดโครงการเกษตรกรรมแบบมีสัญญา Contract farming
- 7) พัฒนาการศึกษากับเกษตรกร
- 8) จัดระบบชลประทานอย่างง่ายและมีประสิทธิภาพ
- 9) การประกันภัยผลผลิตและพัฒนาศักยภาพพื้นที่การเกษตรในพื้นที่เสี่ยง
- 10) จัดขอบเขตพื้นที่ทางการเกษตรที่เหมาะสมกับการเกษตรหรือเลี้ยงสัตว์
- 11) แหล่งเงินทุนที่เข้าถึงได้ง่าย

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 3.2.1 ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ในเขตส่งเสริมการผลิตเขตอื่นๆ ของบริษัทฯ เช่น อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เพื่อศึกษาถึงผลที่ได้รับว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับเขตพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษาไปแล้วหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปศึกษาปรับปรุงเพื่อการขยายงานไปยังพื้นที่ใหม่ๆ
- 3.2.2 การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมกับเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในแต่ละเขตที่บริษัทฯ มีโครงการส่งเสริมการผลิตอยู่
- 3.2.3 ทำการวิจัยในเรื่องผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ในอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทั้งในแง่สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินงาน และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการขยายการจัดตั้งโครงการใหม่ๆ ในพื้นที่อื่นๆ
- 3.2.4 ทำการวิจัยในเรื่องการตัดสินใจเลือกผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเปิดพื้นที่ใหม่
- 3.2.5 ทำการวิจัยในเรื่องอิทธิพลพืชเศรษฐกิจประจำถิ่นที่เกษตรกรเลือกตัดสินใจผลิตในพื้นที่นั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเปิดโครงการใหม่ๆ
- 3.2.6 ทำการวิจัยในเรื่องความเหมาะสมของการเลือกผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ตามชนิดพันธุ์ที่มีศักยภาพสูงสุดในท้องถิ่นนั้น เพื่อรักษาพื้นที่ในการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม
- 3.2.7 ทำการวิจัยในเรื่องความล้มเหลวของการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมในพื้นที่ที่มีการแข่งขันและในพื้นที่ที่ไม่มีการแข่งขัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบาย